

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Zaaknummer: 345493	Behandeld in commissies en raad	
	Datum beeldvormende commissie *	30 oktober 2025
	Datum oordeelvormende commissie *	
	Datum besluitvormende raadsvergadering	12 november 2025
	Opsteller	K. Veenstra
	Telefoonnummer	

*zie website voor de definitieve agenda.

Onderwerp:	Programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029
-------------------	--

Te besluiten om

1. De programmabegroting 2026 vast te stellen en in te stemmen met de meerjarige uitkomsten tot en met 2029.
2. In te stemmen met de 1e begrotingswijziging 2026.

Inleiding

Voor ligt de programmabegroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029. Deze begroting is een uitwerking en vervolg op de kadernota 2026-2029. Dit is de laatste begroting voor de verkiezingen van maart 2026.

Aanvankelijk werd 2026 gezien als het zogenoemde ravijnjaar worden voor de gemeenten. Mede daarom is in het voorjaar van 2024 binnen de organisatie een besparingsproces opgestart, gericht op optimalisatie van de bedrijfsvoering en het inventariseren van mogelijkheden binnen de bestaande taakvelden. De besparingen die direct konden worden gerealiseerd, zijn in deze begroting verwerkt.

De actualisatie van het meerjarenperspectief 2026-2029, gebaseerd op de meicirculaire van het Rijk, laat een positiever beeld zien dan eerder werd verwacht. De meest recente cijfers in 2026, 2027, 2028 en 2029 vertonen een positief saldo.

De kostenontwikkeling van het sociaal domein, en dan met name jeugdzorg, laat al enige tijd een stijgende lijn zien. Uitgangspunt zijn de ramingen die door de Dienst NWF worden opgesteld. Deze worden overgenomen in de begroting. Bij de inschatting van de kosten jeugdzorg zijn deze aangevuld met de verwachte uitkomsten van preventieve maatregelen die door de gemeente Harlingen zijn en worden ingezet. Al met al is een realistische raming van de kosten sociaal domein in de begroting opgenomen.

Voor ligt een beleidsarme begroting met een positief saldo. Daarbij is rekening gehouden met autonome ontwikkelingen. In deze begroting is voldaan aan de wens van het college om minimaal structurele ruimte te vinden van € 250.000 voor toekomstige ontwikkelingen.

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Beoogd effect

1. Een begroting met een positief saldo.
2. Een gemeente die financieel gezond is.
3. Financiële ruimte in de meerjarenraming voor de nieuwe raad in 2026 om ontwikkelingen te realiseren.

Argumenten

1.1 Met het vaststellen van de begroting autoriseert de raad het college voor het doen van uitgaven en het aangaan van verplichtingen.

Op basis van de gemeentewet is de raad bevoegd om de begroting vast te stellen. Na de vaststelling gaat het college aan de slag met het uitvoeren van de plannen met het geld dat uw raad daarvoor beschikbaar stelt gedurende de jaren 2026-2029.

1.2 De begroting 2026 sluit met een positief saldo.

Het is gelukt een sluitende begroting in 2026 voor te leggen.

1.3 Het financieel perspectief is bijgewerkt tot de meicirculaire 2025.

De begroting is gebaseerd op de meicirculaire 2025, waarin de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds voor de komende vier jaar is verwerkt. Conform de eisen van de toezichthouder (provincie) zijn de ramingen tegen lopende prijzen en conform de circulaire verwerkt.

In de meicirculaire wordt opnieuw ingegaan op het verdeelmodel van het gemeentefonds. Hoewel er onderzoeken lopen naar grootstedelijke kosten, het sociaal domein en de overige eigen middelen leiden de huidige uitkomsten nog niet tot aanpassingen in het model.

Wel is het positief dat er extra middelen beschikbaar komen voor jeugdzorg en dat het Rijk erkent dat er meer balans nodig is tussen gemeentelijke taken en middelen. Tegelijkertijd gaat het vooral om tijdelijke oplossingen: het *ravijnjaar* is niet gedempt, maar verschoven naar 2028.

De provincie benadrukt dat er sprake moet zijn van structureel en reëel evenwicht. Dit betekent dat de begroting in 2026 of de meerjarenraming in 2029 structureel sluitend dient te zijn. Mede dankzij de uitkomsten van de meicirculaire is dat gelukt.

Er zijn een aantal uitgangspunten in de algemene uitkering opgenomen:

BTW compensatiefonds (BCF)

- Gemeenten ontvangen jaarlijks een deel van het BCF van het Rijk, omdat het geraamde bedrag nooit volledig wordt benut. Dit is feitelijk een structurele opbrengst. In de begroting 2026 is voorzichtigheidshalve € 300.000 meegenomen, ongeveer 50% van de verwachte vrijval.

Stelpost jeugdzorg

- Voor de jaren 2026 en 2027 gaf de provinciale toezichthouder toestemming om een stelpost 'nog te ontvangen rijksbijdrage jeugdzorg' op te nemen. Harlingen nam deze in 2025 volledig (100%)

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

op. Voor 2028 bleef de richtlijn onduidelijk en hield de gemeente 75% aan. Inmiddels heeft de deskundigencommissie Van Ark geadviseerd om de tekorten gelijk te verdelen tussen Rijk en gemeenten, en zijn deze middelen verwerkt in de meicirculaire. Daardoor kon de stelpost in de begroting 2026 vervallen.

Uitkomst begroting 2026 / meerjarenraming 2027 – 2029

Rekening houdende met bovengenoemde uitgangspunten is de uitkomst van de begroting en meerjarenraming als volgt:

(bedragen X € 1.000)

Begrotingsjaar	2026	2027	2028	2029
Lasten (excl. mutatie reserves)	84.628	86.281	86.636	87.896
Baten (excl. mutatie reserves)	83.180	84.638	85.894	88.457
Geraamd saldo van baten en lasten	-1.448	-1.643	-742	561
Toevoegingen reserves	1.405	1.464	1.437	1.496
Onttrekkingen reserves	3.168	3.115	2.277	1.935
Geraamd resultaat	315	8	98	1.000
Incidentele lasten (incl. incidentele toevoegingen reserves)	1.178	1.172	296	0
Incidentele baten (incl. incidentele onttrekkingen reserves)	1.178	1.172	296	0
Structureel begrotingssaldo	315	8	98	1.000

* De positieve saldi in 2026, 2027, 2028 en 2029 worden toegevoegd aan de eenmalige middelen.

1.4 Als gevolg van het ravijnjaar is een besparingsproces opgestart.

In het voorjaar van 2024 is binnen de organisatie een besparingsproces gestart. Het besparingsproces heeft geleid tot een besparing van structureel € 126.000.

1.5 Er is structurele ruimte gecreëerd binnen de begroting.

Hiermee is voldaan aan de wens van het college om structurele ruimte te vinden van minimaal € 250.000 voor de nieuwe raad en het college.

Gezien de huidige financiële uitkomst is er geen ruimte voor nieuw beleid. Incidenteel is er in 2026 circa € 3 miljoen vrije ruimte beschikbaar binnen de algemene investeringsreserve. Met het oog op de onzekerheden rondom het gemeentefonds is het echter verstandig om terughoudend om te gaan met deze vrije ruimte.

2.1 Een tweetal wensen dient nog in de begroting 2026 opgenomen te worden.

Omdat de programmabegroting 2026 cijfermatig al gereed was, was het niet meer mogelijk om deze wensen in de begroting op te nemen. Daarom ligt de 1e begrotingswijziging 2026 voor.

2.2 De in de begrotingswijziging opgenomen wensen zijn urgent en dringend.

De wensen hebben betrekking op het aanstellen van een havenboa en het aanstellen van een senioradviseur/accountmanager economische zaken.

De redenen hiervoor zijn als volgt:

1. Het toezicht op de ISPS (International Ship and Portfacility Security code) maatregelen moet verbeterd worden. Om dit te bereiken dient een havenboa aangesteld te worden. De kosten hiervan bedragen € 92.000. De havenboa kan tevens handhaven op de havenverordening en

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

een signalerende rol vervullen in het toezicht op de algehele veiligheid en ondermijning in de haven. Vooralsnog wordt dit opgepakt voor een periode van 3 jaar.

2. De aangescherpte ambitie op het verstedelijkings-/ontwikkelperspectief van Harlingen vereist extra inzet om kansen en ontwikkelingsmogelijkheden tot uitvoering te laten komen. Er is behoefte aan structurele steviger inzet op economische zaken. De huidige capaciteit binnen team Omgeving is onvoldoende om de benodigde extra inzet te plegen. Daarvoor is minimaal (extra) benodigd: een senioradviseur / accountmanager economische zaken (1 fte). De kosten hiervan bedragen € 115.000 structureel.

Kanttekeningen

N.v.t.

Financiën

N.v.t.

Juridisch

N.v.t.

Communicatie

Na vaststelling verzorgt de communicatieadviseur een persbericht en wordt de programmabegroting 2026 op de gemeentelijke website geplaatst.

Fatale termijn

De programmabegroting 2026 moet uiterlijk 15 november bij de provincie en het CBS ingediend zijn.

Uitvoering

Na vaststelling van de programmabegroting 2026 door de gemeenteraad gaat het college voortvarend aan de slag met de uitvoering van de begroting 2026.

Relevante documenten

Eerder genomen besluiten:	<i>Kadernota 2026</i>
Intrekken beleidsnota's:	<i>N.v.t.</i>
Gevolgen ander beleid:	<i>N.v.t.</i>

Bijlagen

1. Programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027 t/m 2029 (doc.nr. 352127)
2. 1e begrotingswijziging 2026 (doc.nr. 352126)
3. Kadernota 2026 (doc.nr. 347679)

Harlingen, 23 september 2025

Burgemeester en wethouders van Harlingen,
de secretaris, de burgemeester,

S. van Gent

C.M. Sjerps

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Besluit van de gemeenteraad van Harlingen

Onderwerp:	Programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029
-------------------	--

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HARLINGEN

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 23 september 2025

Besluit

1. De programmabegroting 2026 vast te stellen en in te stemmen met de meerjarige uitkomsten tot en met 2029.
2. In te stemmen met de 1e begrotingswijziging 2026.

Besluit aangepast

Vastgesteld door de raad in zijn
vergadering van 12 november 2025

, de voorzitter

, de raadsgriffier